LÖG

um sparisjóði.

FORSETI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

Almenn ákvæði.

1. gr.

Lög þessi gilda um sparisjóði og starfsemi þeirra.

Hlutverk sparisjóðs er að hafa á hendi hvers konar sparisjóðsstarfsemi eins og hún er nánar skilgreind í VII. kafla laga þessara. Önnur starfsemi er þeim óheimil.

Stofnfjáreigendur eða ábyrgðaraðilar, sem hér eftir nefnast sparisjóðsaðilar, bera ekki persónulega ábyrgð á skuldbindingum sparisjóðs umfram upphæð stofnfjárinneignar sinnar og inneignar í séreignarsjóði eða skráðra ábyrgða sinna.

Sparisjóðsaðilar hafa ekki rétt til ágóða af rekstrarafgangi sparisjóðs umfram það sem mælt er fyrir um í lögum þessum. Enn fremur er eignarréttur stofnfjáreigenda á stofnfé háður þeim takmörkunum sem lög þessi kveða á um.

2. gr.

Um heimili og varnarþing sparisjóðs fer eftir samþykktum sjóðsins. Sparisjóði er heimilt að starfrækja á starfssvæði sínu útibú vegna starfsemi sinnar þar sem sparisjóðsstjórn ákveður og að fullnægðum skilyrðum laga þessara.

3. gr.

Sparisjóðum er skylt og einum heimilt, nema lög ákveði annað, að nota í firma sínu eða til nánari skýringar á starfsemi sinni orðið *sparisjóður* eitt sér eða samtengt öðrum orðum.

II. KAFLI

Stofnun sparisjóðs.

4. gr.

Stofnun sparisjóðs er háð leyfi viðskiptaráðherra. Umsókn um leyfi til stofnunar sparisjóðs skulu fylgja upplýsingar um stofnendur, upphæð stofnfjár, starfssvæði ef fyrirhugað er að starfræksla verði bundin við ákveðið svæði, svo og aðrar þær upplýsingar sem taldar eru máli skipta.

Áður en ráðherra afgreiðir umsókn um leyfi til stofnunar sparisjóðs skal leitað umsagnar Seðlabanka Íslands og Tryggingarsjóðs sparisjóða. Skal sérstaklega gefa því gaum hvort stofnfé teljist í eðlilegu samræmi við væntanleg heildarviðskipti sjóðsins.

Ráðherra getur bundið leyfi til stofnunar sparisjóðs því skilyrði að hefji sparisjóður ekki starfsemi sína innan þess tíma sem ráðherra ákveður falli leyfið úr gildi.

5. gr.

Stofnendur sparisjóða skulu eigi vera færri en 30. Sparisjóðsaðilar skulu jafnan vera 30 hið fæsta.

Stofnendur og sparisjóðsaðilar geta verið fjárráða íslenskir ríkisborgarar, búsettir hér á landi, sýslufélög, sveitarfélög og starfandi sparisjóðir.

Á stofnfundi sparisjóðs fer hver stofnandi með eitt atkvæði. Stofnfundur setur sparisjóði samþykktir.

Þegar starfsemi sparisjóðs er bundin við ákveðið svæði skulu stofnendur, svo og aðrir sparisjóðsaðilar, vera búsettir eða reka atvinnu eða aðra starfsemi á því svæði.

6. gr.

Sparisjóð má ekki stofna með lægra stofnfé en kr. 3 000 000. Ráðherra skal breyta lágmarksfjárhæð stofnfjár í hátt við almennar verðlagsbreytingar. Fjárhæðinni skal þó ekki breytt nema efni sé orðið til breytingar sem nemur a. m. k. 20% frá því að breyting var síðast gerð. Lágmarksfjárhæðin skal jafnan standa á heilu hundraði þúsunda króna og taka gildi við upphaf árs.

Ráðherra er heimilt að fenginni umsögn bankaeftirlitsins og Tryggingarsjóðs sparisjóða að víkja frá ákvæðum 1. mgr. um lágmark stofnfjár til hækkunar eða lækkunar þegar sérstaklega stendur á að hans mati.

Stofnfé verður ekki endurgreitt til stofnfjáreigenda nema samkvæmt ákvæðum 64. gr.

Sparisjóður má ekki hefja starfsemi sína fyrr en minnst helmingur stofnfjár hefur verið greiddur. Stofnfé skal greitt að fullu í síðasta lagi innan árs eftir að starfsemi sparisjóðs hefst.

Stofnfé má aðeins greiða í reiðufé.

7. gr.

Samþykktir sparisjóðs og breytingar á þeim skulu staðfestar af ráðherra að fenginni umsögn bankaeftirlitsins og Tryggingarsjóðs sparisjóða.

Í samþykktum sparisjóðs skulu fyrst og fremst vera ákvæði sem varða sérstaklega hlutaðeigandi sparisjóð, svo sem:

a. heiti sparisjóðs,
b. heimili sparisjóðs og varnarþing,
c. heildarupphæð stofnfjár, skiptingu í stofnfjárhluti og atkvæðisrétt,
d. reglur um eigendaskipti að stofnfjárhlutum og aukningu stofnfjár,
e. heildarupphæð ábyrgða, lágmarksfjölda ábyrgðaraðila, reglur um brottfall ábyrgðar og tilkomu nýrra ábyrgðaraðila ef um er að ræða sparisjóð sem við gildistöku laga þessara er starfræktur án innborgaðs stofnfjár,
f. kosningu sparisjóðsstjórnar og störf hennar,
g. breytingu á samþykktum,
h. slit á sparisjóði og ráðstöfun eigin fjár í því sambandi.

Þegar öllum skilyrðum fyrir leyfisveitingu hefur verið fullnægt og samþykktir staðfestar gefur ráðherra út leyfi fyrir sparisjóð, sbr. 4. gr.

III. KAFLI

Stofnfjárhlutir o. fl.

8. gr.

Gefin skulu út stofnfjárbréf fyrir skráðum stofnfjárhlutum og skulu þau undirrituð af sparisjóðsstjórn. Þau má ekki afhenda fyrr en hlutur er að fullu greiddur. Stofnfjárbréf skulu hljóða á nafn og verða þau ekki framseld til handhafa þannig að gildi hafi gagnvart sparisjóðnum.

Í stofnfjárbréfi skal greina:

a. heiti sparisjóðs og heimilisfang,
b. númer og fjárhæð hlutar,

c. nafn, heimilisfang og nafnnúmer stofnfjáreiganda,
d. útgáfudag stofnfjárbréfs,
e. efni 9.—11. gr. laga þessara,
f. sérstök atriði er varða réttindi eða skyldur stofnfjáreigenda.

9. gr.

Sala eða annað framsal stofnfjárhlutar í sparisjóði er óheimilt nema með samþykki sparisjóðsstjórnar.

Veðsetning stofnfjárhlutar í sparisjóði er óheimil.

10. gr.

Stjórn sparisjóðs er heimilt að innleysa stofnfjárhlut í sparisjóði þegar svo stendur á sem hér segir:

a. við andlát stofnfjáreiganda,
b. við eigendaskipti á stofnfjárhlut vegna slita á félagsbúi hjóna,
c. við brottflutning stofnfjáreiganda af starfssvæði sjóðsins.

Stjórn sparisjóðs er skylt að innleysa stofnfjárhlut í eftirgreindum tilvikum:

a. þegar stofnun, sem er eigandi að stofnfjárhlut, er slitið eða hún lögð niður,
b. við gjaldþrot stofnfjáreiganda,
c. við aðför skuldheimtumanna stofnfjáreiganda í stofnfjárhlut hans.

11. gr.

Nú synjar sparisjóður um heimild til sölu stofnfjárhlutar, sbr. 1. mgr. 9. gr., eða neytir ekki heimildar til innlausnar samkvæmt 1. mgr. 10. gr. og skal hann þá, ef óskað er, hafa milligöngu um sölu hlutarins eða innleysa hann innan árs frá því er skrifleg beiðni kom fram um sölu eða innlausn, sbr. þó ákvæði 13. gr.

Fari innlausn stofnfjárhlutar fram skal hlutur innleystur á nafnverði að viðbættri inneign í séreignarsjóði. Skal þá stjórnin ráðstafa hlutnum að nýju svo fljótt sem auðið er á samsvarandi verði.

12. gr.

Færð skal skrá yfir stofnfjáreigendur eða ábyrgðaraðila sparisjóðs.

Í skránni skal tilgreina nafn, stöðu, heimilisfang og nafnnúmer stofnfjáreigenda eða ábyrgðaraðila ásamt stofnfjáreign eða ábyrgðarupphæð.

Verði eigendaskipti á stofnfjárhlut og ákvæði laga eða samþykkta eru þeim ekki til fyrirstöðu skal nafn hins nýja stofnfjáreiganda fært í skrána þegar hann tilkynnir eigendaskiptin og sannar rétt sinn. Enn fremur skal geta eigendaskiptadags og skráningardags. Þegar nafn nýs eiganda er fært í skrána skal stofnfjárbréfið einnig áritað um færsluna.

Skrána skal ætíð geyma í skrifstofu sparisjóðs og eiga allir sparisjóðsaðilar aðgang að henni og mega kynna sér efni hennar.

13. gr.

Sparisjóður má sjálfur ekki eiga meira en 10% af eigin stofnfé.

Verði sparisjóður sjálfur eigandi að meira en 10% af stofnfé sínu vegna ákvæða 10. og 11. gr. skal stjórn hans kappkosta að slíkt ástand vari sem skemmstan tíma með sölu stofnfjárhluta.

Óheimilt er að taka eigin stofnfjárbréf að veði til tryggingar skuldbindingum gagnvart sparisjóðnum.

IV. KAFLI

Aukning stofnfjár.

14. gr.

Aðalfundur getur ákveðið að auka stofnfé í starfandi sparisjóði. Aðalfundur setur reglur um áskrift nýrra stofnfjárhluta í samræmi við ákvæði í samþykktum.

Það verð, sem nýr stofnfjáreigandi skal greiða fyrir hlut, skal vera nafnverð hans að viðbættri greiðslu í séreignarsjóð að tiltölu við hlut eldri stofnfjáreigenda í sjóðnum.

15. gr.

Í starfandi sparisjóði, þar sem stofnfé hefur ekki verið lagt fram heldur einungis ábyrgðir, getur aðalfundur ákveðið að í stað ábyrgða komi innborgað stofnfé.

Ákvörðun samkvæmt 1. mgr. verður því aðeins gild að ábyrgðaraðilar, sem ráða yfir minnst ¾ hlutum heildaratkvæðamagns í sparisjóði, sæki aðalfundinn og minnst ⅘ hlutar þeirra gjaldi henni jákvæði. Verða hinir fyrri ábyrgðaraðilar þá stofnfjáreigendur í sparisjóðnum en ábyrgðir falla niður að sama skapi. Nú fæst ábyrgðarmaður ekki til þess að leggja fram stofnfé samkvæmt ákvæðum þessarar greinar og fellur hann þá úr aðilahópi. Ef sami aðili er bæði ábyrgðaraðili og eigandi að stofnfjárhlut og áframhaldandi óbreytt stofnfjáraðild hans samrýmist ekki ákvæðum laga þessara og samþykkt aðalfundar skal sparisjóður innleysa stofnfjárhlutinn og fer um það eftir ákvæðum 2. mgr. 11. gr.

Stofnfé, sem innborgað er samkvæmt 1. mgr., má ekki nema lægri fjárhæð en samanlagðri upphæð ábyrgða í sparisjóði. Ábyrgðaraðilar eiga rétt til stofnfjárins í hlutfalli við ábyrgðarfjárhæð sína.

V. KAFLI

Séreignarsjóður stofnfjáreigenda.

16. gr.

Séreignarsjóður stofnfjáreigenda myndast á eftirgreindan hátt:

a. með hluta þeirra vaxta er aðalfundur ákveður að greiða stofnfjáreigendum af árlegum tekjuafgangi, sbr. 42. gr.,
b. með upphæðum sem greiddar eru fyrir ný stofnfjárbréf umfram nafnverð, sbr. 14. gr.

Hver stofnfjáreigandi á í hlutfalli við stofnfjáreign sína ákveðinn hlut í séreignarsjóði og skal hlutur hans í sjóðnum sérgreindur í bókhaldi sparisjóðs.

Eigendaskipti á rétti stofnfjáreiganda yfir hlut sínum í séreignarsjóði geta ekki orðið nema eigendaskipti verði að stofnfjárbréfi skv. III. kafla og gilda reglur þess kafla um stofnfjárhluti jafnframt um hluti í séreignarsjóði.

Stofnfjáreigendur bera ábyrgð á skuldbindingum sparisjóðs með inneign sinni í séreignarsjóði á sama hátt og með upphæð stofnfjár síns.

Inneign í séreignarsjóði verður ekki greidd til stofnfjáreiganda nema við slit sparisjóðs samkvæmt ákvæðum 64. gr.

VI. KAFLI

Stjórn sparisjóðs.

17. gr.

Æðsta vald í málefnum sparisjóðs er í höndum aðalfunda og aukafunda. Stjórn sparisjóðs fer með málefni hans milli þeirra funda. Málefni sparisjóða falla stjórnarfarslega undir viðskiptaráðherra.

Aðalfund skal halda samkvæmt ákvæðum samþykkta.

Aukafund skal halda ef sparisjóðsaðilar, sem fara með minnst ⅓ hluta ábyrgðar- eða stofnfjár, krefjast þess skriflega og greina fundarefni. Skal þá sparisjóðsstjórn boða til fundar með sama hætti og til aðalfundar. Aukafund skal annars halda þegar sparisjóðsstjórn telur þess þörf.

18. gr.

Aðalfundir og aukafundir skulu boðaðir með þeim hætti sem samþykktir ákveða en þó með tíu daga fyrirvara hið skemmsta. Fundarboði skal fylgja dagskrá fundarins. Sparisjóðsaðila er óheimilt að fela öðrum umboð sitt á aðal- eða aukafundi nema slíkt sé sérstaklega leyft í samþykktum sparisjóðs.

Þegar aukins meiri hluta er krafist til þess að ákvörðun öðlist gildi skal hinn aukni meiri hluti reiknast af heildaratkvæðamagni í sparisjóði.

Afl atkvæða samkvæmt reglum 20. gr. ræður úrslitum á fundum nema öðruvísi sé mælt í lögum þessum.

Hver sparisjóðsaðili á rétt til að fá ákveðið mál tekið til úrlausnar á aðal- og aukafundum sparisjóðs ef hann gerir skriflega kröfu um það til sparisjóðsstjórnar með svo miklum fyrirvara að unnt sé að taka málið á dagskrá fundarins.

19. gr.

Á aðalfundi skal m. a. taka eftirgreind mál fyrir:

a. skýrslu stjórnar um starfsemi liðins starfsárs,
b. staðfestingu á endurskoðuðum ársreikningi og ráðstöfun tekjuafgangs að fengnum tillögum sparisjóðsstjórnar, sbr. 42. gr.,
c. kosningu sparisjóðsstjórnar, sbr. 21. gr., og endurskoðenda, sbr. 45. gr.,
d. þóknun stjórnarmanna, svo og þóknun skoðunarmanna að fengnum tillögum sparisjóðsstjórnar,
e. breytingar á samþykktum sparisjóðs,
f. önnur mál sem aðalfundur skal fjalla um samkvæmt lögum þessum eða sparisjóðsstjórn ákveður að leggja fyrir fundinn.

20. gr.

Sparisjóðsaðilar skulu allir eiga jafnan hlut nema samþykktir heimili annað.

Sparisjóðsaðilar skulu allir eiga jafnan atkvæðisrétt nema öðruvísi sé ákveðið í samþykktum sparisjóðs. Þó er einstökum sparisjóðsaðilum aldrei heimilt að fara með meira en 1/5 hluta af heildaratkvæðamagni í sparisjóði, sbr. þó 70. gr.

Óheimilt er að fara með atkvæðisrétt samkvæmt þeim stofnfjárbréfum sem sparisjóður á sjálfur, sbr. 13. gr.

Þar sem talað er um heildaratkvæðamagn í sparisjóði í lögum þessum er átt við heildaratkvæðamagn að frádregnum atkvæðum samkvæmt þeim stofnfjárbréfum sem sparisjóður á sjálfur.

21. gr.

Í stjórn sparisjóðs skulu sitja þrír eða fimm menn eftir því sem ákveðið er í samþykktum. Þar sem þrír menn sitja í stjórn kjósa sparisjóðsaðilar tvo stjórnarmenn en hlutaðeigandi bæjarstjórnir eða sýslunefndir tilnefna einn mann. Sitji fimm í stjórn sparisjóðs kjósa hlutaðeigandi bæjarstjórnir eða sýslunefndir tvo stjórnarmenn. Séu bæjar- og/eða sýslufélög einu sparisjóðsaðilarnir kjósa hlutaðeigandi bæjarstjórnir eða sýslunefndir alla stjórnina. Stjórnin kýs sér formann úr sínum hópi. Heimilt er að kjósa varamenn, jafnmarga aðalmönnum, eftir sömu reglum og gilda um kosningu aðalmanna. Kosning stjórnar skal vera hlutbundin ef óskað er.

Nú sameinast tveir eða fleiri sparisjóðir og er þá heimilt að ákveða í samþykktum að stjórn sparisjóðsins verði kosin hlutbundinni kosningu af sérstöku fulltrúaráði.

Fulltrúaráð skal þannig skipað:

a. að 3/5 hlutum af sparisjóðsaðilum hlutaðeigandi sparisjóða samkvæmt samningi þeirra þar um,
b. að 2/5 hlutum af hlutaðeigandi sýslunefndum og/eða bæjarstjórnum enda hafi þær áður kosið til stjórnar sparisjóðs.

Við sameiningu sparisjóða er heimilt að ákveða í samþykktum að starfa skuli staðbundnar stjórnir, 3—5 manna, á starfssvæði sparisjóðanna eins og það var fyrir sameiningu, kjörnar samkvæmt reglum 1. mgr. Stjórn sparisjóðsins setur staðbundnum stjórnum erindisbréf þar sem starfssviði þeirra er nánar lýst og skal það staðfest á aðalfundi.

Stjórnarmenn, sem ekki eru kosnir af sparisjóðsaðilum, sitja aðal- og aukafundi án atkvæðisréttar.

Umboð stjórnarmanns gildir þann tíma sem til er tekinn í samþykktum. Kjörtímabili skal vera lokið við lok aðalfundar í síðasta lagi fjórum árum eftir kjörið.

22. gr.

Sparisjóðsstjórn hefur yfirumsjón með málefnum sparisjóðs í samræmi við lög þessi og samþykktir sjóðsins. Stjórnin skal einnig hafa með höndum almennt eftirlit með rekstri sparisjóðsins.

Sparisjóðsstjórn heldur fundi eftir þörfum eða samkvæmt því sem ákveðið er í samþykktum. Fund skal ætíð halda ef formaður stjórnarinnar eða sparisjóðsstjóri telja þess þörf eða meiri hluti stjórnarmanna óskar þess. Formaður sparisjóðsstjórnar og sparisjóðsstjóri undirbúa stjórnarfundi. Stjórnarfundir eru lögmætir ef meiri hluti stjórnarmanna er á fundi. Afl atkvæða ræður úrslitum við afgreiðslu máls.

Um það sem gerist á stjórnarfundum skal haldin gerðabók sem undirrituð er af þeim er fundinn sitja. Sparisjóðsstjóri skal reglulega gefa upplýsingar um rekstur og hag sparisjóðsins á stjórnarfundum.

Sparisjóðsstjóri má ekki eiga sæti í sparisjóðsstjórninni. Hann situr fundi stjórnarinnar og tekur þátt í umræðum nema sparisjóðsstjórn ákveði annað.

23. gr.

Sparisjóðsstjórn ákveður hverjum sé heimilt að rita firma sparisjóðsins. Til að skuldbinda sparisjóð þarf undirskrift minnst tveggja starfsmanna nema undanþága hafi fengist hjá bankaeftirlitinu. Sparisjóðsstjórn er heimilt að ákveða aðrar takmarkanir á ritunarrétti.

24. gr.

Sparisjóðsstjórn tekur ákvörðun um eftirtalin mál:

a. byggingu, kaup og veðsetningu á fasteignum sparisjóðsins,
b. kaup og sölu hlutabréfa og annarra eignarhluta í félögum (stofnunum) sem sparisjóðurinn á aðild að,
c. stofnun útibúa,
d. samruna sparisjóðsins við aðra innlánsstofnun, sbr. 65. gr.,
e. afskriftir af útlánum sparisjóðsins.

Áður en ákvörðun er tekin samkvæmt 1. mgr. skal leitað tillagna sparisjóðsstjóra.

Sparisjóðsstjórn mótar stefnu sparisjóðsins í vaxtamálum. Sparisjóðsstjórn setur einnig að fenginni umsögn sparisjóðsstjóra almennar reglur um lánveitingar sparisjóðsins sem sendar skulu bankaeftirlitinu. Þá mótar hún með sama hætti meginreglur um tryggingar vegna lánveitinga og ábyrgða sem sparisjóðurinn veitir viðskiptaaðilum sínum.

Sparisjóðsstjórn fjallar einnig um önnur mál sem sparisjóðsstjóri leggur fyrir stjórnina eða hún skal annast samkvæmt lögum þessum eða samþykktum sparisjóðsins.

25. gr.

Við ákvörðun vaxta og þjónustugjalda er sparisjóði óheimilt að hafa samráð við aðrar innlánsstofnanir en sparisjóði. Sparisjóði er heimilt að fela Sambandi íslenskra sparisjóða og/eða Lánastofnun sparisjóðanna að leggja fyrir sparisjóðina leiðbeinandi tillögur um vexti og þjónustugjöld.

26. gr.

Framkvæmdastjórn hvers sparisjóðs er í höndum sparisjóðsstjóra. Stjórn sparisjóðs ræður sparisjóðsstjóra, einn eða fleiri, og ákveður laun þeirra og önnur ráðningarkjör. Með sama hætti er stjórn sparisjóðs heimilt að ráða aðstoðarsparisjóðsstjóra og útibússtjóra, starfræki sparisjóður útibú, en leita skal hún tillagna sparisjóðsstjóra áður en aðstoðarsparisjóðsstjóri og útibússtjóri eru ráðnir.

Sparisjóðsstjórn setur sparisjóðsstjóra erindisbréf. Erindisbréfið skal gilda tiltekinn tíma. Ráði sparisjóðsstjórn fleiri en einn sparisjóðsstjóra ákveður hún verkaskiptingu þeirra að fengnum tillögum þeirra. Skal formaður sparisjóðsstjórnar vera sparisjóðsstjórum til ráðuneytis um dagleg störf eftir því sem fram er tekið í erindisbréfi.

27. gr.

Sparisjóðsstjórar annast daglega stjórn sparisjóða, taka ákvarðanir um einstakar lánveitingar og standa fyrir rekstri þeirra. Sparisjóðsstjóra ber að sjá um að reksturinn sé í öllum greinum samkvæmt lögum þessum, samþykktum sparisjóðsins og ákvörðunum sparisjóðsstjórnar.

Útlánaákvarðanir sparisjóðsstjóra skulu staðfestar með áritun á lánsskjöl eða á annan sannanlegan hátt og gerð grein fyrir þeim á stjórnarfundum.

28. gr.

Sparisjóðsstjórum í fullu starfi, aðstoðarsparisjóðsstjórum og útibússtjórum er óheimilt, nema að fengnu leyfi sparisjóðsstjórnar, að sitja í stjórn stofnana og atvinnufyrirtækja utan sparisjóðsins eða taka þátt í atvinnurekstri að öðru leyti nema lög kveði á um annað.

Heimilt er að stjórnarmenn hafi með höndum öll dagleg störf í sparisjóði í forföllum sparisjóðsstjóra. Aðalfundur skal ákveða þóknun fyrir þessi störf.

29. gr.

Stjórnarmenn, sparisjóðsstjórar, aðrir starfsmenn sparisjóðs og skoðunarmenn eru bundnir þagnarskyldu um allt það er varðar hagi viðskiptamanna sparisjóðs og um önnur atriði sem þeir fá vitneskju um í starfi sínu og leynt skulu fara samkvæmt lögum, fyrirmælum yfirboðara eða eðli málsins nema dómari úrskurði að upplýsingar sé skylt að veita fyrir dómi eða lögreglu eða skylda sé til að veita upplýsingar lögum samkvæmt. Þagnarskyldan helst þótt látið sé af störfum.

VII. KAFLI

Starfsemi.

30. gr.

Starfsemi sparisjóðs er fólgin í geymslu og ávöxtun fjár, miðlun á peningum og annarri þjónustustarfsemi sem er í eðlilegum tengslum við slík viðskipti.

Sparisjóðum og öðrum, sem til þess hafa sérstaka lagaheimild, er einum heimilt að taka við innlánum frá almenningi til geymslu og ávöxtunar.

31. gr.

Sparisjóðir og Lánastofnun sparisjóðanna hafa rétt til að versla með erlendan gjaldeyri innan marka sem bankastjórn Seðlabankans ákveður að fengnu samþykki ráðherra.

32. gr.

Sparisjóði er heimilt að eiga hlut í félögum (stofnunum) með takmarkaðri ábyrgð sem reka sparisjóðsstarfsemi, aðra starfsemi sem skyld er þeirri starfsemi eða í eðlilegum

tengslum við hana. Bókfært virði á hlut sparisjóðs í slíku félagi og lánum, sem sparisjóðurinn hefur veitt félaginu, má eigi nema hærri fjárhæð en svarar 20% af eigin fé sparisjóðsins miðað við upphaf reikningsárs. Bókfært heildarvirði á hlutum sparisjóðs í félögum samkvæmt þessari mgr. og lánum, sem hann hefur veitt þeim, má eigi nema hærri fjárhæð en svarar 60% af eigin fé sparisjóðsins. Ákvæði þetta tekur eigi til samruna samkvæmt 65. gr.

Sparisjóði er óheimilt að eiga hlut í félögum sem reka aðra starfsemi en um getur í 1. mgr. nema hlutafélögum er fullnægja skilyrðum 3. málsl. 18. gr. laga um hlutafélög. Bókfært virði á hlut sparisjóðs í slíku hlutafélagi og lánum, sem sparisjóðurinn hefur veitt félaginu, má ekki nema hærri fjárhæð en svarar 2% af eigin fé sparisjóðsins miðað við upphaf reikningsárs. Bókfært heildarvirði á hlutum sparisjóðs í hlutafélögum samkvæmt þessari mgr. má ekki nema hærri fjárhæð en svarar 15% af eigin fé sparisjóðsins.

Að öðru leyti en um getur í 1. og 2. mgr. má sparisjóður ekki á neinn hátt bera ábyrgð sem þátttakandi eða meðeigandi í rekstri annarra félaga, sbr. þó 33. gr.

33. gr.

Sparisjóði er ekki heimilt að eiga aðrar fasteignir en þær sem nauðsynlegar eru vegna starfsemi sjóðsins.

Sparisjóði er heimilt án takmarkana að yfirtaka eignir til að tryggja fullnustu kröfu. Eignirnar skulu seldar strax og það er talið hagkvæmt að mati sparisjóðsstjórnar.

34. gr.

Sparisjóður getur starfrækt veðdeild innan sjóðsins.

35. gr.

Sparisjóður tekur við geymslufé (depositum).

Innlánsfé í sparisjóði ásamt vöxtum og verðbótum er undanþegið kyrrsetningu.

36. gr.

Glatist innlánsskilríki eða viðtökuskírteini er sparisjóður hefur gefið út fyrir handveði eða geymslufé getur sparisjóðsstjórnin stefnt til sín handhafa nefndra skjala með þriggja mánaða fyrirvara frá síðustu birtingu áskorunar sem birt skal þrisvar sinnum í Lögbirtingablaði.

Gefi enginn sig fram áður en fyrirvarinn er liðinn falla niður öll réttindi á hendur sparisjóðnum samkvæmt innlánsskilríkinu eða viðtökuskírteininu. Skal sparisjóður þá að ósk þess sem fengið hafði hið fyrra innlánsskilríki eða viðtökuskírteini afhent úr sparisjóðnum gefa út nýtt honum til handa eða þeim sem sannar að hann leiði rétt sinn löglega frá þessum aðila og skal hið nýja skjal vera með sömu skilmálum og hið fyrra.

37. gr.

Sparisjóður skal að jafnaði krefjast fullnægjandi trygginga vegna skuldbindinga sem stofnað er til gagnvart sjóðnum. Sparisjóði er þó heimilt að leyfa viðskiptaaðila að stofna til skuldbindinga við sparisjóð án veðs eða ábyrgðar annarra enda hafi sjóðurinn aflað sér upplýsinga um hlutaðeigandi sem sýni að sérstakra trygginga sé ekki þörf. Sparisjóði er skylt að fylgjast reglulega með afkomu og efnahag viðskiptaaðila meðan skuldbinding varir þannig að í tæka tíð megi grípa til ráðstafana er tryggi hagsmuni sjóðsins ef þörf krefur.

Þegar um smávægilega fyrirgreiðslu er að ræða miðað við eigið fé sparisjóðs er heimilt að víkja frá ákvæðum 1. mgr. enda liggi fyrir að mati sparisjóðs fullnægjandi vitneskja um greiðslugetu viðskiptaaðila.

38. gr.

Sparisjóðsstjórar, aðstoðarsparisjóðsstjórar og skoðunarmenn sparisjóðs mega ekki vera skuldugir þeim sparisjóði sem þeir starfa við, hvorki sem aðalskuldarar né ábyrgðarmenn annarra. Ákvæði þetta gildir einnig um maka þeirra.

Að öðru leyti fer um viðskipti starfsmanna við sparisjóðinn eftir reglum sem sparisjóðsstjórn setur að fengnum tillögum sparisjóðsstjóra.

Stjórnarmenn sparisjóðs, varamenn þeirra og aðrir starfsmenn mega ekki koma fram sem umboðsaðilar annarra gagnvart sparisjóðsstjóra og sparisjóðsstjórn. Sama gildir um skoðunarmenn sparisjóða.

VIII. KAFLI

Laust fé og eigið fé.

39. gr.

Sparisjóður skal kappkosta að hafa ætíð yfir að ráða nægilegu lausu fé til að geta innt af hendi úttektir á innlánsfé og aðrar greiðslur sem starfsemi sparisjóðs fylgja. Með lausu fé er átt við peninga í sjóði, óbundin nettóinnlán í innlendum og erlendum bönkum, sparisjóðum og Lánastofnun sparisjóðanna, ríkisvíxla og aðrar sambærilegar eignir.

40. gr.

Eigið fé sparisjóðs má á hverjum tíma eigi vera lægra en sem svarar 5% af niðurstöðutölu efnahagsreiknings sjóðsins. Við niðurstöðutölu efnahagsreiknings skal bæta samanlagðri fjárhæð veittra ábyrgða en draga má frá eftirtalda liði:

a. eigið fé,
b. peninga í sjóði,
c. innlán í Seðlabanka Íslands,
d. innlán í öðrum innlendum og erlendum innlánsstofnunum og Lánastofnun sparisjóðanna.

Bókfært virði fasteigna og búnaðar, sem sparisjóður notar til starfsemi sinnar, má eigi vera hærri en sem nemur 65% af eigin fé sjóðsins.

IX. KAFLI

Ársreikningur.

41. gr.

Reikningsár sparisjóðs skal ákveðið í samþykktum. Ársreikning skal semja fyrir hvert reikningsár. Ársreikningur skal hafa að geyma ársskýrslu, rekstrarreikning og efnahagsreikning.

Ársreikningur skal gerður samkvæmt lögum og góðri reikningsskilavenju bæði að því er varðar mat á hinum ýmsu liðum og framsetningu. Ráðherra setur nánari reglur um gerð ársreiknings.

42. gr.

Tekjuafgangi sparisjóðs skal varið svo sem hér segir:

a. jafna skal tap fyrri ára,
b. helmingur tekjuafgangs sem þá verður eftir skal lagður í varasjóð,
c. eftir ráðstöfun skv. a- og b-lið getur aðalfundur ákveðið að fengnum tillögum sparisjóðsstjórnar að verja tekjuafgangi eða hluta hans til greiðslu vaxta af stofnfé og séreignarsjóði stofnfjáreigenda. Ársvextir mega ekki vera hærri en bestu innlánskjör hjá hlutaðeigandi sparisjóði á hverjum tíma. Ekki er heimilt að flytja framangreinda

vaxtagreiðsluheimild milli ára. Aðalfundur ákveður hve mikill hluti vaxtanna skal greiðast út til stofnfjáreigenda en sú upphæð má þó ekki vera hærri en svarar til vaxta af almennum sparisjóðsbókum á hverjum tíma sem reiknaðir séu bæði af stofnfé og séreignarsjóði. Sá hluti vaxtanna, sem ekki greiðist út, skal lagður í séreignarsjóð stofnfjáreigenda.

Tekjuafgang, sem ekki er ráðstafað skv. a-, b- og c-lið 1. mgr., skal leggja í varasjóð.

43. gr.

Gerð ársreiknings og endurskoðun reikningsins skal vera lokið eigi síðar en þremur mánuðum eftir lok reikningsárs.

Ársreikningur skal undirritaður af sparisjóðsstjórn og sparisjóðsstjóra. Hafi stjórnarmaður eða sparisjóðsstjóri athugasemdir fram að færa við ársreikning skal hann undirritaður með fyrirvara og gera skal grein fyrir því í ársskýrslu hvers eðlis fyrirvarinn er.

44. gr.

Ársreikningur sparisjóðs skal liggja frammi í afgreiðslum sjóðsins almenningi til sýnis og afhentur hverjum þeim viðskiptaaðila sem þess óskar.

X. KAFLI

Endurskoðun.

45. gr.

Á aðalfundi sparisjóðs skulu kjörnir a. m. k. tveir skoðunarmenn til eins árs í senn og skal annar eða einn þeirra vera löggiltur endurskoðandi eða endurskoðunarstofa. Í samþykktum sparisjóðs má ákveða að löggiltan endurskoðanda eða endurskoðunarstofu skuli tilnefna á annan hátt.

Stjórn Tryggingarsjóðs sparisjóða er heimilt að veita sparisjóði undanþágu frá ákvæði 1. mgr. um kosningu löggilts endurskoðanda. Kýs þá aðalfundur sparisjóðsins einn skoðunarmann til eins árs en stjórn Tryggingarsjóðs sparisjóða tilnefnir annan til sama tíma.

Skoðunarmaður sparisjóðs má ekki eiga sæti í stjórn sjóðsins, vera starfsmaður sjóðsins eða starfa í þágu hans að öðru en endurskoðun.

Skylt er að veita skoðunarmanni aðgang að öllum eigum, bókum, fylgiskjölum og öðrum gögnum sparisjóðs og jafnframt skulu sparisjóðsstjórn og starfsmenn sjóðsins veita honum allar umbeðnar upplýsingar sem unnt er að láta í té.

Skoðunarmenn hafa rétt til að sitja fundi sparisjóðsstjórnar þar sem fjallað er um ársreikning. Einnig hafa þeir rétt til að sitja aðal- og aukafundi sparisjóðs.

Starfræki sparisjóður endurskoðunardeild, sem annast innri endurskoðun, skal forstöðumaður deildarinnar ráðinn af sparisjóðsstjórn.

46. gr.

Skoðunarmenn skulu hafa eftirlit með að skipulag á reikningshaldi og starfsemi sparisjóðs sé í fullnægjandi horfi. Með endurskoðun sinni skulu þeir komast að rökstuddri niðurstöðu um áreiðanleika þeirra upplýsinga sem ársreikningur veitir. Þeir skulu ganga úr skugga um að ársreikningurinn sé gerður í samræmi við góða reikningsskilavenju. Endurskoðun skal framkvæmd í samræmi við góðar endurskoðunarvenjur á hverjum tíma.

47. gr.

Skoðunarmönnum er skylt að veita bankaeftirlitinu og Tryggingarsjóði sparisjóða allar þær upplýsingar um málefni sparisjóðsins og framkvæmd endurskoðunar sem þessir aðilar

kunna að óska eftir og þeir geta látið í té. Ef endurskoðun leiðir í ljós verulega ágalla á rekstri sparisjóðs varðandi innra eftirlit, greiðslutryggingar útlána eða önnur atriði sem veikt geta fjárhagslega stöðu sjóðsins eða viðskiptatraust hans skulu skoðunarmenn gera sparisjóðsstjórn, sparisjóðsstjóra, bankaeftirlitinu og Tryggingarsjóði sparisjóða viðvart.

48. gr.

Skoðunarmenn skulu árita ársreikninginn og greina frá niðurstöðum endurskoðunarinnar. Þeir skulu gefa yfirlýsingu um að ársreikningurinn hafi verið endurskoðaður og að hann hafi verið saminn í samræmi við ákvæði laga, reglna og samþykkta. Þeir skulu láta í ljósi álit á ársreikningnum og greina frá niðurstöðum endurskoðunarinnar að öðru leyti.

Telji skoðunarmenn að í ársreikningi séu ekki þær upplýsingar sem þar eiga að koma fram skulu þeir geta þess í áritun sinni og veita viðbótarupplýsingar ef þess er kostur. Að öðru leyti geta skoðunarmenn greint frá þeim atriðum í áritun sinni sem þeir telja eðlilegt að fram komi í ársreikningi.

Ábendingar og athugasemdir, sem skoðunarmenn vilja koma á framfæri við sparisjóðsstjórn og sparisjóðsstjóra, skal bera fram skriflega og skal veita þessum aðilum hæfilegan frest til svara.

XI. KAFLI

Tryggingarsjóður sparisjóða.

49. gr.

Stofnaður skal nýr Tryggingarsjóður sparisjóða og skulu allir sparisjóðir vera aðilar að honum. Jafnframt skal núverandi Tryggingarsjóður sparisjóða lagður niður svo sem nánar er mælt fyrir í lögum þessum.

Tryggingarsjóður sparisjóða er sjálfseignarstofnun og er sparisjóði því ekki heimilt að færa framlög sín til hans sem eign í efnahagsreikningi.

50. gr.

Meginhlutverk Tryggingarsjóðs er að tryggja fjárhagslegt öryggi sparisjóða og full skil á innlánsfé við endurskipulagningu eða slit sparisjóðs, sbr. XIII. og XIV. kafla laga þessara. Stjórn Tryggingarsjóðs getur eftir atvikum ákveðið að tryggja skil á öðrum skuldbindingum sparisjóðs. Í þessu skyni er stjórn Tryggingarsjóðs heimilt:

a. að veita sparisjóði lán eða yfirtaka vissar eignir sparisjóðs,
b. að ganga í ábyrgð fyrir sparisjóð,
c. að bæta sérstakt tap og kostnað sem sparisjóður verður fyrir,
d. að veita sparisjóðum stuðning að öðru leyti á hvern þann hátt sem stjórn Tryggingarsjóðs ákveður í samræmi við lög þessi og samþykktir Tryggingarsjóðs.

Stjórn Tryggingarsjóðs getur sett tiltekin skilyrði fyrir aðstoð sem sparisjóði er veitt samkvæmt heimildarákvæðum þessum.

51. gr.

Hver sparisjóður skal árlega greiða framlag til Tryggingarsjóðs sem sé ákveðið hlutfall af heildarinnlánsfé sjóðsins um næstu áramót á undan. Fyrstu fimm árin sem Tryggingarsjóður starfar skal þetta hlutfall vera minnst 0,5‰. Aðalfundur ákveður hlutfallið með samþykki ráðherra en það skal vera hið sama fyrir alla sparisjóðina. Aðalfundur getur þó ákveðið að undanþiggja sparisjóð greiðslu árgjalda um tiltekinn tíma.

Til þess að Tryggingarsjóður geti gegnt meginhlutverki sínu samkvæmt 1. mgr. 50. gr. skal hver sparisjóður ganga í ábyrgð fyrir Tryggingarsjóð með upphæð er nema skal 0,4% af

heildarinnlánsfé sjóðsins á hverjum tíma. Eftir nánari ákvörðun stjórnar Tryggingarsjóðs skulu sparisjóðirnir leggja fram formlegar tryggingar fyrir ábyrgð sinni.

Inneignir sparisjóða í hinum fyrri Tryggingarsjóði sparisjóða, sbr. lög nr. 69/1941, skulu flytjast til hins nýja Tryggingarsjóðs og ávaxtast þar. Verður þessi inneign hvers sparisjóðs séreign hans að viðbættum árlegum vöxtum. Fé þessu skal haldið aðgreindu í reikningum Tryggingarsjóðs. Við slit sparisjóðs hefur sparisjóður rétt til að fá inneign þessa greidda og skal hún þá, reynist þess þörf, ganga til greiðslu á kröfum innstæðueigenda áður en frekari greiðslur úr Tryggingarsjóði koma til ákvörðunar. Endurgreiðsluheimild þessi nær þó eigi til sparisjóðs sem sameinast öðrum sparisjóði, sbr. 65. gr., enda hrökkvi eignir fyrir skuldum.

52. gr.

Ávöxtun á fé Tryggingarsjóðs skal við það miðuð að sjóðurinn verði sem hæfastur til að gegna hlutverki sínu. Nánari reglur um ávöxtun á fé sjóðsins skal setja í samþykktir hans.

53. gr.

Aðalfundur fer með æðsta vald í málefnum Tryggingarsjóðs.

Hver sparisjóður fer á aðalfundi með atkvæðisrétt í samræmi við hlutfall innborgaðs ársframlags hans af heildarársframlögum í sjóðinn síðasta reikningsár fyrir aðalfund. Enginn sparisjóður má þó fara með meira en 1/10 hluta heildaratkvæðamagns í Tryggingarsjóðnum.

Aðalfundur staðfestir ársreikning sjóðsins.

Um boðun og lögmæti aðalfundar fer samkvæmt 1. mgr. 18. gr. laga þessara.

54. gr.

Stjórn Tryggingarsjóðs fer með málefni hans milli aðalfunda. Stjórnin skal skipuð fimm mönnum. Fjórir stjórnarmenn ásamt jafnmörgum varamönnum skulu kjörnir á aðalfundi til eins árs í senn hlutbundinni kosningu ef óskað er. Forstöðumaður bankaeftirlitsins eða varamaður hans á fast sæti í stjórn Tryggingarsjóðs. Stjórn Tryggingarsjóðs kýs sér formann og skiptir með sér verkum.

55. gr.

Stjórn Tryggingarsjóðs skal ráða löggiltan endurskoðanda til að annast árlega endurskoðun hjá sjóðnum.

Stjórn Tryggingarsjóðs hefur heimild til að rannsaka eða láta rannsaka rekstur og efnahag sparisjóðs, þ. m. t. framkvæmd endurskoðunar. Getur stjórnin í þessu sambandi krafist nauðsynlegra upplýsinga frá sparisjóði.

Stjórn og starfsmenn Tryggingarsjóðs eru bundnir þagnarskyldu í samræmi við ákvæði 29. gr.

56. gr.

Aðalfundur setur Tryggingarsjóði samþykktir sem háðar skulu staðfestingu ráðherra að fenginni umsögn bankaeftirlitsins.

XII. KAFLI

Lánastofnun sparisjóðanna.

57. gr.

Sambandi íslenskra sparisjóða er heimilt að gangast fyrir stofnun Lánastofnunar sparisjóðanna hafi 2/3 hlutar starfandi sparisjóða, er ráða a. m. k. yfir 2/3 hlutum af heildarinnlánsfé sparisjóða, samþykkt þátttöku í stofnuninni.

Lánastofnun sparisjóðanna skal vera hlutafélag að fullu í eigu sparisjóðanna og gilda um hana ákvæði laga um hlutafélög nema annað sé boðið í lögum þessum. Eigi síðar en sex

árum eftir stofnunina skal hlutaféð nema a. m. k. 2% af heildarinnlánsfé hvers hluthafa miðað við síðasta ársreikning þeirra. Nánari ákvæði um greiðslu hlutafjár skulu sett í samþykktir stofnunarinnar.

58. gr.

Hlutverk Lánastofnunarinnar er að annast starfsemi í þágu sameiginlegra hagsmuna sparisjóðanna. Í því skyni er stofnuninni heimilt að annast þau verkefni sem sparisjóðum eru falin samkvæmt VII. kafla laga þessara. Þó er stofnuninni óheimilt að eiga innláns- og útlánsviðskipti við almenning.

Lánastofnunin tekur við innlánum frá sparisjóðum, Tryggingarsjóði sparisjóða og fyrirtækjum í eigu sparisjóðanna, sbr. 1. mgr. 32. gr. Einnig aflar stofnunin sér starfsfjár með öðrum þeim hætti sem stjórn hennar ákveður og samrýmist fyrirmælum laga þessara. Stofnunin ávaxtar fé sitt með lánveitingum til sparisjóða, innlánum í Seðlabanka og innlendum og erlendum innlánsstofnunum, svo og með öðrum þeim hætti sem stjórn hennar ákveður og samrýmist fyrirmælum laga þessara.

59. gr.

Sparisjóðir, sem ekki gerast hluthafar við stofnun Lánastofnunarinnar, eiga rétt á að gerast hluthafar í stofnuninni síðar. Skal hlutafé þá aukið á þann hátt að hlutafjáreign nýs hluthafa og það verð, sem fyrir hana er greitt, verði jafngilt því sem verið hefði ef hlutaðeigandi sparisjóður hefði gerst hluthafi við stofnun félagsins.

60. gr.

Sala eða annað framsal hluta í Lánastofnuninni er óheimilt nema til annars sparisjóðs. Veðsetning hluta er óheimil. Stjórn Lánastofnunarinnar er skylt að innleysa hlutafé sparisjóðs í eftirgreindum tilvikum:

a. við slit sparisjóðs samkv. XIII. kafla laga þessara eða samruna hans við annars konar innlánsstofnun,
b. við aðför skuldheimtumanna sparisjóðs í hlut hans í stofnuninni.

Innlausnarverð hluta skal miðast við reiknað verðgildi hlutarins samkvæmt síðasta ársreikningi að teknu tilliti til skattskuldbindinga sem kunna að hvíla á stofnuninni.

Í þeim tilvikum, sem getið er um í 2. mgr. 63. gr. og lokamálslið 65. gr., er Lánastofnuninni heimilt að heimta eftirstöðvar láns goldnar þegar í stað án uppsagnar.

XIII. KAFLI

Slit sparisjóða.

61. gr.

Hafi sparisjóðsstjórn, sparisjóðsstjóri eða skoðunarmenn sparisjóðs ástæðu til að ætla að eigið fé hans sé undir því lágmarki sem ákveðið er í 40. gr. ber þeim þegar í stað að tilkynna það bankaeftirlitinu.

Er bankaeftirlitinu berst tilkynning að hætti 1. mgr. eða telur af öðru tilefni ástæðu til að ætla að eigið fé sparisjóðs sé undir lágmarki 40. gr. skal það krefja skoðunarmenn sparisjóðsins þegar í stað um reikningsuppgjör sem þeim ber að afhenda innan þriggja vikna frá því þeim berst krafan.

Komi fram í reikningsuppgjöri að hætti 2. mgr. að eigið fé sparisjóðs fullnægi ekki ákvæðum 40. gr. skal sparisjóðsstjórn án tafar boða til fundar sparisjóðsaðila til ákvörðunar og afhenda síðan bankaeftirlitinu greinargerð þar sem fram kemur til hverra ráðstafana hún hyggst grípa af þessu tilefni. Skal bankaeftirlitið þegar afhenda ráðherra reikningsuppgjör skoðunarmanna og greinargerð sparisjóðsstjórnar ásamt umsögn sinni.

Þegar ráðherra hafa borist gögn samkvæmt 3. mgr. er honum heimilt að veita hlutaðeigandi sparisjóði frest í allt að sex mánuði til þess að auka eigið fé að lágmarki samkvæmt 40. gr. Séu til þess ríkar ástæður að mati ráðherra er honum heimilt að framlengja þennan frest í allt að sex mánuði til viðbótar. Ráðherra er heimilt að stytta áður ákveðinn frest eða fella hann niður ef honum þykir sýnt að viðleitni sparisjóðsins til úrbóta muni ekki bera árangur.

62. gr.

Bú sparisjóðs verður ekki tekið til gjaldþrotaskipta að hætti III. kafla gjaldþrotalaga. Slíta ber sparisjóði í eftirtöldum tilvikum:

a. ef ráðherra synjar sparisjóði um frest að hætti 4. mgr. 61. gr. eða frestur samkvæmt því ákvæði er á enda án þess að sparisjóðnum hafi tekist að auka eigið fé fram yfir lágmark samkvæmt 40. gr.,
b. ef skylt er að slíta sparisjóði samkvæmt samþykktum hans,
c. ef aðal- eða aukafundur sparisjóðsaðila ákveður að slíta sparisjóði.

Í þeim tilvikum, sem getið er í b- eða c-liðum 2. mgr., skal bankaeftirlitið samkvæmt beiðni ráðherra afla reikningsuppgjörs skoðunarmanna hlutaðeigandi sparisjóðs á sama hátt og samkvæmt 2. mgr. 61. gr. og afhenda það ráðherra ásamt álitsgerð sinni um það hvort eignir sparisjóðs hrökkvi fyrir skuldum hans.

Ákvörðun samkvæmt c-lið 2. mgr. er því aðeins gild að sparisjóðsaðilar, sem ráða yfir ⅔ hlutum heildaratkvæðamagns í sparisjóði, gjaldi henni jáyrði.

63. gr.

Þegar skylt er að slíta sparisjóði samkvæmt a-lið 2. mgr. 62. gr. eða fram kemur af álitsgerð bankaeftirlitsins, í tilvikum sem eiga undir b- eða c-liði sama ákvæðis, að óvíst sé að eignir sparisjóðs hrökkvi til greiðslu skulda hans skal ráðherra senda skiptaráðanda á varnarþingi sparisjóðsins kröfu um að bú sparisjóðsins verði tekið til gjaldþrotaskipta.

Þegar skylt er að slíta sparisjóði samkvæmt b- eða c-liðum 2. mgr. 62. gr. og bankaeftirlitið telur sýnt að eignir hans hrökkvi fyrir skuldum skal ráðherra senda skiptaráðanda á varnarþingi sparisjóðsins kröfu um að bú hans verði tekið til skipta til slita á sparisjóðnum.

Er skiptaráðandi hefur kannað hvort fullnægt sé skilyrðum 62. gr. fyrir kröfunni skal hann kveða upp úrskurð um hvort orðið skuli við henni.

Þegar er úrskurður um töku bús sparisjóðs til skipta er genginn skal skiptaráðandi auglýsa skiptin í Lögbirtingablaði með þeim hætti sem fyrir er mælt í 3. tl. 19. gr. gjaldþrotalaga og skal í auglýsingunni tekið fram hvort búið sé tekið til skipta að hætti 1. eða 2. mgr.

64. gr.

Leiði ekki annað af ákvæðum þessara laga skulu um skipti á búi sparisjóðs gilda ákvæði IV.—XIX. kafla gjaldþrotalaga eftir því sem við á að því undanteknu að ákvæði VIII. kafla þeirra gilda ekki um skipti sem komin eru til samkvæmt 2. mgr. 63. gr.

Þegar ákvæði gjaldþrotalaga, sem vísað er til í 1. mgr., miða réttaráhrif við frestdag skal jafngilda þeim degi við skipti á búi sparisjóðs sá dagur sem ráðherra hefur veitt frest að hætti 4. mgr. 61. gr. en sé slíkur frestur ekki undanfari skipta skal miðað við þann dag sem skiptaráðanda berst krafa ráðherra samkvæmt 1. eða 2. mgr. 63. gr.

Þegar allar skuldir sparisjóðs hafa verið greiddar skal greiða stofnfjáreigendum eignarhlut þeirra, þ. e. stofnfé og séreignarsjóð, af eftirstöðvum eigna sjóðsins. Þeim eignum, sem þá kunna að vera eftir, skal ráðstafað í samræmi við ákvæði samþykkta sparisjóðsins. Þó er ekki heimilt að ráðstafa eftirstöðvum eigna til sparisjóðsaðila, sbr. 4. mgr. 1. gr.

XIV. KAFLI
Samruni sparisjóða.

65. gr.

Ráðherra er rétt að heimila samruna tveggja sparisjóða eða fleiri ef tillaga þess efnis hefur hlotið samþykki á aðal- eða aukafundum hlutaðeigandi sparisjóða. Áður en ráðherra heimilar sameiningu skal hann leita umsagnar bankaeftirlitsins og Tryggingarsjóðs sparisjóða.

Við samruna sparisjóða skal skipa sérstaka nefnd. Hver sparisjóður kýs á aðal- eða aukafundi tvo fulltrúa í nefndina en Tryggingarsjóður sparisjóða skipar einn. Nefndin gerir tillögu til aðal- eða aukafunda sparisjóðanna um fjárhagslegt uppgjör við samrunann og rekstrartilhögun að honum loknum. Þegar aðal- eða aukafundir í sjóðunum hafa samþykkt tillöguna með ⅔ hlutum heildaratkvæðamagns og ráðherra einnig samþykkt hana telst samruninn hafa hlotið endanlegt samþykki. Ekki er skylt að gæta ákvæða XIII. kafla laga þessara þegar sparisjóði er slitið og hann sameinaður öðrum sparisjóði eða annars konar innlánsstofnun. Þá er sparisjóði óskylt að birta innköllun til lánardrottna þegar slit ber að með þessum hætti.

Áður en ráðherra ákveður hvort heimila skuli samruna sparisjóðs og annars konar innlánsstofnunar skal hann athuga möguleika á samruna sjóðsins við aðra sparisjóði. Leiði athugunin í ljós að þess er ekki kostur getur hann heimilað samruna sjóðsins við annars konar innlánsstofnun.

XV. KAFLI
Refsiákvæði.

66. gr.

Um mál vegna brota á lögum þessum fer að hætti opinberra mála.

Fyrir brot á lögum þessum skal refsa með sektum eða varðhaldi, liggi ekki þyngri refsing við broti samkvæmt öðrum lögum.

XVI. KAFLI
Ýmis ákvæði.

67. gr.

Bækur sparisjóðs, ávísanir og hvers konar skuldbindingar, sem gefnar eru út af sparisjóði og í nafni hans, svo og skuldbindingar, sem veita sparisjóðum handveðsrétt, arðmiðar af skuldabréfum sparisjóðs og framsöl þeirra skulu undanþegin stimpilgjaldi.

68. gr.

Um skattalega meðferð á stofnfé sparisjóðsaðila og inneign í séreignarsjóði fer að sama hætti og um skattskyldu innstæðna í innlánsstofnunum. Sama gildir um þann hluta tekjuafgangs sem lagður er í séreignarsjóð.

Tryggingarsjóður sparisjóða er undanþeginn tekju- og eignarskatti samkvæmt lögum nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, og greiðslu aðstöðugjalds samkvæmt lögum nr. 73/1980, um tekjustofna sveitarfélaga.

Lánastofnun sparisjóða er skattskyld samkvæmt lögum nr. 65/1982, um skattskyldu innlánsstofnana, sbr. lög nr. 51/1984.

XVII. KAFLI
Gildistaka o. fl.

69. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1986.

Ákvæði IX. kafla um ársreikning taka gildi fyrir það reikningsár sem hefst á árinu 1985.

70. gr.

Sparisjóðir, stofnaðir fyrir gildistöku laga þessara, sbr. lög nr. 69/1941, skulu samræma samþykktir sínar ákvæðum laganna á fyrsta aðalfundi eftir gildistöku þeirra.

Ákvæði 5. gr. og 1. mgr. 6. gr. taka ekki til sparisjóða sem getið er í 1. mgr. Ákvæði 2. málsl. 2. mgr. 20. gr. tekur ekki til þeirra sparisjóða þar sem sveitar- eða sýslufélög voru ein sparisjóðsaðilar við gildistöku laga þessara.

Ráðherra er heimilt að veita sparisjóðum, sem stofnaðir verða með samruna starfandi sparisjóða, undanþágu frá ákvæðum 5. gr. og 1. mgr. 6. gr. laganna.

71. gr.

Sparisjóðir, sem stofnaðir eru fyrir gildistöku laga þessara, og sparisjóðir, sem stofnaðir verða með samruna þessara sjóða, skulu koma eigin fé í það horf, sem áskilið er samkvæmt 40. gr., innan fimm ára frá gildistöku laga þessara.

72. gr.

Við gildistöku laga þessara falla úr gildi lög nr. 69/1941, um sparisjóði, sbr. lög nr. 22/1944 og lög nr. 100/1980, um breyting á þeim lögum.

Ákvæði til bráðabirgða.

I.

Innan tveggja ára frá gildistöku laga þessara er aðalfundi sparisjóðs heimilt að endurmeta stofnfé sjóðsins. Við endurmat þetta skal hafa hliðsjón af eftirgreindum atriðum:

a. verðlagsbreytingum frá 1. janúar 1940 eða stofndegi sparisjóðs ef hann er síðar,
b. stöðu eigin fjár hjá sparisjóði.

Endurmat þetta er háð samþykki Tryggingarsjóðs sparisjóða. Hámark stofnfjárhluta, eftir að endurmat hefur farið fram, má þó ekki vera hærra en 8000 kr.

Sparisjóði er heimilt að greiða hið aukna stofnfé samkvæmt endurmatinu af rekstrarhagnaði sínum inn á stofnfjárreikninga sparisjóðsaðila. Greiðslur þessar má sparisjóður inna af hendi á allt að 5 árum. Ráðstöfun rekstrarhagnaðar með þessum hætti getur farið fram eftir að tekjuafgangi hefur verið ráðstafað samkvæmt a- og b-lið 1. mgr. 42. gr.

Þeir, sem gerst hafa stofnfjáraðilar eða öðlast hafa rétt til stofnfjárhlutar síðar en 20 árum fyrir gildistöku laga þessara, skulu þó sjálfir greiða viðbótarstofnfé samkvæmt endurmatinu þannig að þeir greiði 1/20 hluta stofnfjáraukans fyrir hvert ár sem vantar upp á 20 ára aðild hvers um sig að sparisjóðnum. Sparisjóðsaðilar, sem greiða eiga viðbótarstofnfé samkvæmt þessari málsgrein, skulu greiða það í reiðufé innan 12 mánaða frá ákvörðun aðalfundar um endurmatið.

Ef stofnfjáreigandi hlítir ekki skilyrðum síðustu málsgreinar þrátt fyrir ítrekuð tilmæli sparisjóðsstjórnar fær hann endurgreitt upprunalegt stofnfé sitt án verðbóta og fellur út sem sparisjóðsaðili enda jafnframt leystur frá ábyrgðarhlut sínum.

II.

Ákvæði 1. mgr. 38. gr. gilda ekki um skuldbindingar sem stofnað var til fyrir gildistöku laga þessara en slíkar skuldbindingar skal greiða upp á hæfilegum tíma.

III.

Formaður Sambands íslenskra sparisjóða skal boða til fyrsta fundar í Tryggingarsjóði sparisjóða.

Gjört í Reykjavík, 4. júlí 1985.

Vigdís Finnbogadóttir.

(L. S.)

Matthías Á. Mathiesen.